

Bijlage 1: HBEL ontwikkelagenda sociaal domein 2023-2024

HBEL-stappen om de visie op de samenwerking te realiseren

Basisprincipe 1: Met preventie zetten we in op het vergroten van kansen en versterken van individuen en de samenleving als geheel. Zo willen we zwaardere problemen en ondersteuning voorkomen.

En

Basisprincipe 2: we versterken de sociale basis, waarbij mensen oog hebben voor elkaar en er ruimte is voor diversiteit

Preventie en de sociale basis worden grotendeels door de individuele gemeenten vormgegeven. Onder meer via de lokale beleidsplannen, lokale sport- en preventieakkoorden die samen met lokale partijen zijn opgesteld en buurtsportcoachregelingen. In 2023 zal dit door de gemeenten verder worden uitgewerkt via gemeentelijke plannen van aanpak die gemeenten gaan opstellen in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de bijbehorende subsidieregeling, de brede SPUK. Deze lokale inzet past bij de verschillende karakters van de gemeenten en hun eigen lokale netwerken en initiatieven.

De visie beschrijft een aantal zaken waarop de HBEL uitvoeringsdienst kan inzetten in het kader van preventie. Deze inzet heeft nu al grotendeels een plek in de HBEL uitvoeringsdienst. Er wordt wel extra ingezet op preventie in relatie tot schulden. Dit wordt op HBEL-niveau uitgewerkt via een nieuw beleidsplan schuldhulpverlening.

Vervolgtrajecten			
Wat	Hoe uitwerking	Wanneer	Raadsbesluit
1. Preventie in relatie tot schulden	Beleidsplan schuldhulpverlening	4 ^e kwartaal 2023	Ja

Basisprincipe 3: Mensen die het niet zelfstandig redden, krijgen passende ondersteuning gericht op het (weer) binnen hun mogelijkheden zelfstandig oppakken van hun leven.

Wat gaan we in HBEL-verband doen:

Vervolgtrajecten			
Wat	Hoe uitwerking	Wanneer	Raadsbesluit
1. Waar nodig, de in de visie benoemde kaders borgen. We kijken ook naar mogelijkheden om de verordening sociaal domein in meer eenvoudige taal op te schrijven.	Indien nodig, aanpassing van de verordening sociaal domein, beleidsregels en dienstverleningsmodel van de HBEL uitvoeringsdienst (voor dienstverleningsmodel geen raadsbesluit nodig).	p.m.	Ja
2. Afhankelijk van inhoud van nieuwe Jeugdwet, reikwijdte van jeugdhulp duidelijker afkaderen.	Indien nodig, aanpassing van de verordening sociaal domein en beleidsregels.	p.m.	Ja
3. Bij de uitwerking van het lokale team (zie principe vier) besteden we aandacht aan de zichtbaarheid en bereikbaarheid van de uitvoeringsdienst, zowel digitaal als fysiek.	Uitwerking volgt met het ontwikkeltraject naar het lokale team. Zie principe 4.	p.m.	Nee

4. We onderzoeken de verschillende mogelijkheden voor nazorg. Dit wordt, waar nodig en mogelijk, nadrukkelijker ingebed in het werk van consulenten en gemeentelijke begeleiders.	Werkwijze borgen in het dienstverleningsmodel van de HBEL uitvoeringsdienst. Indien dit gevolgen heeft voor de benodigde capaciteit, volgt hiervoor een voorstel.	2024	Nee n.n.b.
---	--	------	-------------------

Ad 2: We houden de landelijke ontwikkelingen om de jeugdhulp te begrenzen, in de gaten. Nadat duidelijk is wat de nieuwe Jeugdwet aan afkadering biedt en welke ruimte deze laat voor lokale invulling, kunnen we bekijken welke aanpassingen in de verordening en beleidsregels nodig en mogelijk zijn. Hierbij kijken we onder meer naar:

- Afkadering van de verantwoordelijkheid van de gemeente.
- Welke ondersteuning normaal gezien past bij de taak van een opvoeder en wat de rol van de gemeente is (gebruikelijke en boven gebruikelijke hulp).
- Aanscherpen dat onze inzet primair is gericht op het versterken van de opvoedingsvaardigheden van de ouders, zodat zij zelf problemen kunnen oppakken, en onze inzet daarmee niet direct gericht is op de ontwikkeling van de jeugdigen.

Ad 3: Zichtbaarheid en toegankelijkheid zijn belangrijke ontwikkelpunten. Met de doorontwikkeling van het lokaal team van de HBEL-gemeenten, wordt ook bekeken wat de beste manier is om de dienstverlening van de uitvoeringsdienst zichtbaar en bereikbaar te maken. Zowel fysiek als digitaal.

Basisprincipe 4: Passende basisondersteuning is lokaal en laagdrempelig beschikbaar. Dit omvat het grootste deel van de professionele inzet.

En

Basisprincipe 5: Voor de meest kwetsbare mensen is passende specialistische ondersteuning beschikbaar.

Wat we gaan doen om deze principes te realiseren:

1. We versterken de basisondersteuning. Dat doen we om het grootste deel van de mensen via de basisondersteuning te helpen, om de groeiende vraag naar ondersteuning op te vangen en om meer complexe problematiek lokaal te kunnen ondersteunen. De versterking bestaat onder meer uit:
  - o het opschalen en doorontwikkelen van de inzet van onder meer de lokale begeleiders en POH-er jeugd ggz naar het lokale team nodig;
  - o het integreren van de rollen van vraagverheldering, hulpverlening en opschalen in het team;
  - o het zelf bieden van lichte ondersteuning centraal stellen in plaats van fungeren als toegang en doorverwijzen naar hulp;
  - o het doorlopend onderhouden van de samenwerking in lokale netwerken. Waar nodig aanpassen van (werk)afspraken met andere partijen die basisondersteuning leveren aan inwoners, zoals Versa en Jeugd en Gezin. Afspraken zijn gericht op het gezamenlijk zo goed mogelijk ondersteunen van inwoners, hiervoor gezamenlijk een passend aanbod van diensten hebben en het voorkomen van dubbelingen in de dienstverlening. De subsidie- en/of prestatieafspraken met de diverse partijen in deze netwerken zijn een verantwoordelijkheid van de individuele gemeentel. Dit wordt niet vanuit de HBEL-uitvoeringsdienst uitgevoerd. Hiermee hebben de individuele gemeenten een belangrijke rol in het faciliteren van de samenwerking van partijen in deze netwerken.

2. De huidige criteria om geïndiceerde begeleiding in te zetten, zijn gebaseerd op kenmerken van de client. Bijvoorbeeld: het niet in staat zijn om zonder hulp zelfstandig te wonen. Vanuit het uitgangspunt dat mensen zoveel mogelijk door basisondersteuning geholpen worden, is het passender om een vraag voor indicatie te toetsen aan de benodigde ondersteuning. Geïndiceerde, specialistische ondersteuning is dan beschikbaar wanneer de kennis en kunde van de basisondersteuning onvoldoende is. Mogelijke criteria hiervoor zijn het risico van agressie, of specifieke kennis van probleemgedrag/somatische/psychische stoornissen wanneer deze kennis essentieel is voor ondersteuning. Samen met aanbieders van gespecialiseerde begeleiding onderzoeken we de gewenste criteria.
3. De visie beschrijft dat basisondersteuning een groot deel van de totale professionele ondersteuning omvat. Het beoogde aandeel van geïndiceerde, specialistische ondersteuning is kleiner dan nu het geval is. Hierbij beogen we ook dat geïndiceerde ondersteuning geleverd wordt door een overzichtelijk aantal aanbieders, en dat (prestatie)afspraken zijn gericht op samenwerking tussen de partijen die specialistische - en basisondersteuning bieden. Dit alles betekent dat het wenselijk is om de huidige regionale inkoop-afspraken te herzien.¹ Hierbij is zorgvuldigheid belangrijk, waarbij rekening wordt gehouden met de gevolgen voor cliënten, de huidige aanbieders en de gemaakte afspraken en regels over het tussentijds aanpassen of opzeggen van afspraken.
4. De HBEL-focus van de transformatie lag tot nu toe op de Wmo- en Jeugd-begeleiding. Met de aanpassingen in de Jeugdwet komt ook de opdracht om lichte (ggz) jeugdhulp vanuit het lokale team te bieden. De al ingezette koers van poh-er jeugd ggz en de onderwijs-zorg-arrangementen passen in deze nieuwe ontwikkeling. Ook bij de jeugdhulp is de visie dat geïndiceerde ondersteuning op de basisondersteuning aansluit, zoals hierboven omschreven. Dat betekent dat het ook hier wenselijk is om de regionale inkoopafspraken te herzien. Daarnaast is een gevolg van de aangepaste Jeugdwet dat de samenwerking tussen het lokale team en regionale veiligheidsteams uitgewerkt moet worden.
5. Er zijn diverse regionale initiatieven om de samenwerking tussen het gemeentelijke domein en andere domeinen te versterken. De samenwerkingsagenda's met scholen, huisartsen, Zilveren Kruis en de Regionale Zorgvisie zijn hier voorbeelden van. Praktijkondersteuners bij huisartsen (POH-ers) zijn een belangrijke schakel in de lokale samenwerking tussen gemeenten en huisartsen. We sluiten aan bij deze ontwikkelingen. Op deze manieren streven we naar het versterken van een integrale aanpak op casusniveau.

Vervolgtrajecten			
Wat	Hoe uitwerking	Wanneer	Raadsbesluit
1. Doorontwikkelen van de HBEL uitvoeringsdienst naar het werken vanuit het lokale team en doorontwikkeling van de samenwerking met lokale partijen.	Onder meer via een uitvoeringsplan voor de uitvoeringsdienst en de samenwerking met (lokale) partijen, en via het dienstverleningsconcept van de uitvoeringsdienst.	2023-2024	Nee
2 + 3. Doorontwikkeling van de (regionaal) ingekochte individuele voorzieningen. Om te beginnen met de ingekochte Wmo-begeleiding, hierop hebben we als HBEL al in 2020 de beoogde ontwikkeling ingezet.	<ul style="list-style-type: none"> - Plan van aanpak inzet diverse vormen van begeleiding: beschrijving proces en eindsituatie. Daaruit waarschijnlijk volgend: - Opzeggen lopende afspraken - Nieuwe afspraken met aanbieders specialistische ondersteuning 	2023-2025	Niet noodzakelijk

¹ Voor meer informatie over hoe een inkooprelatie is vorm te geven, zie onder meer: [Drie uitvoeringsvarianten · Ketenbureau i-Sociaal Domein](#)

	- Nieuwe afbakening inzet lokaal team en specialistische ondersteuning		
4. Transformatie van de Jeugdhulp die deels regionaal wordt opgepakt, onder meer via het ontwikkelen van Regionale veiligheidsteams en verplichte regionale inkoop van gespecialiseerde ondersteuning.	Regionale trajecten	Nog niet bekend	Nog niet bekend
5. Samenwerking versterken met onder meer huisartsen, zorgverzekeraar, scholen	Diverse samenwerkingsafspraken en bijbehorende uitvoeringsagenda's	Lopend	Nee

Basisprincipe 6: We doen een stapje extra voor specifieke doelgroepen.

Niet iedereen heeft ondersteuning vanuit de overheid nodig voor een goede uitgangspositie in de samenleving. Het uitgangspunt van ondersteuning blijft het bieden van individueel maatwerk in de dienstverlening, met name bij de basis- en aanvullende ondersteuning. Hierbij valt niemand buiten de boot.

Bij benoemen van groepen is het niet altijd mogelijk ver vooruit te kijken. Economische of maatschappelijke ontwikkelingen die niet te voorspellen zijn, kunnen grote gevolgen hebben. Zo bleek ook de afgelopen jaren. Op dit moment zien we de volgende groepen die extra aandacht vragen:

Wie	Specifieke aandacht voor
Jeugd en gezinnen	
Jongeren met mentale problemen (toename van deze groep)	Mogelijkheden preventie/vergroten mentale weerbaarheid
Jongeren/gezinnen met meervoudige problemen	Doen wat nodig is, voorbij de bureaucratie, integrale domein-overstijgende aanpak.
Groepen waarvoor nu vooral gespecialiseerde ondersteuning ingezet wordt (onder meer hoogbegaafde jongeren, jongeren met autisme, gezinnen/jongeren in situatie van echtscheidingen)	Verkennen meer mogelijkheden in basisondersteuning en/of groepsgewijze inzet, in plaats van gespecialiseerde individuele ondersteuning
volwassenen: werk, inkomen, armoede, schulden	
Gezinnen met een laag inkomen/bijstand	Signaleren/bereiken van de gezinnen en passende ondersteuning bieden, in belang van goede start kind.
Nieuwe groepen met risico op schulden of armoede: zzp-ers, jongeren met schulden	Inzetten op preventie en signaleren/bereiken van deze mensen.
Mensen die behoefte hebben aan werkplekken met begeleiding en statushouders die behoefte hebben aan werkplekken waar taalontwikkeling mogelijk is.	Voor deze mensen voldoende passende werk(ervarings)plekken, zoals plekken bij sociaal ontwikkelbedrijven, beschut werk en/of plekken met mogelijkheden voor taalontwikkeling.

Volwassenen: participatie/zinvol deelnemen aan samenleving	
Mensen die moeilijk mee komen in de (steeds complexere) samenleving, met name mensen met psychosociale, ggz of lvb-problemen, steeds meer jongvolwassenen.	Vergroten van de lokale basisondersteuning in plaats van aanvullende/specialistische ondersteuning.
Volwassenen: mensen die te maken hebben met een stapeling/combinatie van problemen	
Mensen met een hoog risico op stapeling van problemen zoals lage SES-groepen	Preventie, met aandacht voor diverse leefgebieden zoals inkomen, gezondheid, onderwijs, huisvesting
Mensen/gezinnen waar problemen stapelen op een combi van terreinen zoals werk/opleiding/mentale problemen/lichamelijke gezondheid/huisvesting/financiën-armoede.	Doen wat nodig is, voorbij de bureaucratie, integrale domein-overstijgende aanpak.
Volwassenen met ondersteuning vanuit gemeentelijk domein en verzekerde en langdurige zorg.	Versterken samenwerking met verzekeraars, huisartsen, 1 ^e lijn.
Senioren: participatie	
Ouderen met fysieke problemen, ouderen psychogeriatrische/ geheugen/dementie	Vergroten van de lokale basisondersteuning in plaats van aanvullende/specialistische ondersteuning.
Ouderen met combinatie gemeentelijke zorg/mantelzorg/verzekerde zorg/langdurige zorg/chronische ziekte/thuiswonend	Versterken samenwerking met verzekeraars, huisartsen, 1 ^e lijn.
Alle leeftijden	
Mantelzorgers, eenzaamheid, laaggeletterden	Inzetten op bereiken/signaleren van mensen.

De concrete uitwerking van deze punten is onderdeel van de HBEL-trajecten die bij eerdere principes zijn benoemd, zoals het beleidsplan schuldhulp, doorontwikkeling van het lokale team, samenwerkingsafspraken met externen. Daarnaast gaat het deels om inzet op preventie en de sociale basis wat lokale taken zijn.

Basisprincipe 7: Lokaal wat kan, regionaal wat moet of specifieke voordelen biedt.

Wat gaan we doen: een verkenning van verdere HBEL-samenwerking:

- Het opschalen van het lokale begeleidingsteam en de doorontwikkeling naar het lokale team pakken we als HBEL op vanuit de uitvoeringsdienst. Het versterken van daaraan nauw verbonden basisondersteuning, zoals inzet van Versa of de JGZ, pakken we nu niet als HBEL op. Een gezamenlijke opdracht en sturing op deze onderdelen kan zorgen voor een goede aansluiting en efficiënte inzet.
- Inzet op preventie en de sociale basis pakken gemeenten nu afzonderlijk op. In 2023 moeten gemeenten een plan maken voor inzet op deze onderdelen (plan van aanpak in het kader van het GALA en de brede SPUK). Dat is een logisch moment om te kijken of de HBEL op onderdelen dezelfde inzet voor ogen hebben en of samenwerking hierop meerwaarde heeft.
- In de Regio Gooi en Vecht werken gemeenten samen in programma's die op het niveau van de regio of het niveau van uitvoeringsorganisaties een zelfde implementatie hebben. In de uitwerking is er dan voor Huizen en de BEL gemeenten geen verschil. Bij de p-wet hebben we één ambtelijk deelnemer vanuit de HBEL (in regieteam Participatiewet). Levert het winst op door bij Wmo en Jeugd (ambtelijk beleidsmatig) vanuit de HBEL vanuit 1 opdracht deel te nemen, waaruit 1 HBEL-uitvoering volgt?

Vervolgtrajecten			
Wat	Hoe uitwerking	Wanneer	Raadsbesluit
1. Ambtelijke HBEL verkenning van kansen voor verdere HBEL-samenwerking: nieuwe thema's waarop we vanuit 1 HBEL-opdracht en 1 HBEL-uitwerking werken.	Verkenning	2 ^e kwartaal 2023	Nee

Basisprincipe 8: Sturen op resultaten. Zicht en grip op aantallen, kosten, kwaliteit en tevredenheid, op basis van monitoring en evaluatie.

Wat is nodig om de voortgang op de visie te kunnen monitoren en te sturen?

- Inzicht in de ontwikkeling van de opgaves:
  - Hiervoor zijn indicatoren benoemd in de visie. Een deel van de indicatoren en streefwaarden moet nog ontwikkeld worden. Indicatoren en streefwaarden moeten inzicht leveren in de aard, omvang en ontwikkeling van de opgaves.
  - We maken zoveel mogelijk gebruik van al beschikbare data, zoals waarstaatjegemeente.nl en het CBS.
- Inzicht is nodig in de mate waarin we onze principes hebben gerealiseerd. Ook hiervoor zijn in de visie indicatoren benoemd. Een deel van de indicatoren moet nog ontwikkeld of geïmplementeerd worden. Streefwaarden moeten nog ontwikkeld worden.
- Voor meer inzicht in de kwaliteit van, en tevredenheid over, de ondersteuning moeten niet alleen indicatoren, maar ook een werkwijze worden ontwikkeld voor het verzamelen van de gegevens.
- Inzicht ontsluiten we via het dashboard sociaal domein, jaarrapportages en prognoses. De beoogde verschuiving naar meer inzet van basisondersteuning zonder indicatie, vraagt om een doorontwikkeling van het dashboard (en de systemen en werkprocessen er achter).
- Voor zicht op verwachte inzet en kosten in de toekomst, is een inschatting wenselijk van de benodigde inzet en kosten in de toekomst. Hiervoor is relevant:
  - Een verdere ontwikkeling van beschikbare tools.
  - Inzicht in autonome effecten (zoals de bevolkingstoename of -afname, vergrijzing) en deze betrekken bij de verwachte inzet en kosten.
- Gegevens moeten niet alleen beschikbaar zijn. De organisatie moet deze data structureel gebruiken. Met het ontwikkelen van de data wordt het datagedreven werken verder ingebed in de planning en controlcyclus.
- Met capaciteit van bedrijfsvoering is nu beperkt. Om de beschreven punten op te pakken, wordt een voorstel gemaakt met de planning en benodigde capaciteit, kennis en kunde.

Vervolgtrajecten			
Wat	Hoe uitwerking	Wanneer	Raadsbesluit
Inzicht in de ontwikkeling van de opgaves en van de transformatie op stelsel-niveau.	Verdere ontwikkeling van het dashboard, rapportages en prognoses. Voorstel voor benodigde inzet en ontwikkelacties.	2023-2025	nee